

Veiledning eller supervisjon?

SPRÅKSPALTEN

MAGNE NYLENNA

E-post: magne@nylenna.no

Magne Nylenna er fagdirektør i Folkehelseinstituttet, professor i samfunnsmedisin ved Universitetet i Oslo og redaktør av Medisinsk ordbok.

Den nye spesialistutdanningen for leger vektlegger *veiledning* og *supervisjon*. Begge deler handler om hjelp til læring og refleksjon, men både organisering og formål er forskjellig.

Utdanning inndeles ofte i grunnutdanning, videreutdanning og etterutdanning. For leger er *grunnutdanningen* betegnelsen på det medisinske studium. *Videreutdanning* gir ny formell kompetanse og omfatter utdanningsløpet fram til en medisinsk spesialitet. *Etterutdanning* brukes om kontinuerlig faglig oppdatering innen eksisterende utdanningsnivå, som gjerne skjer uformelt og ustrukturert.

Ny spesialistutdanning

En ny ordning for spesialistutdanning for leger ble innført i 2017. Leger i spesialistutdanning betegnes med forkortingen LIS, og selve utdanningen består av to eller tre deler. Første del (LIS1) erstatter den tidligere turnustjenesten. For kirurgiske og indremedisinske fag følger så en del som er felles for flere spesialiteter (LIS2), før tredje del (LIS3) som er spesifikk for hver spesialitet. I alle andre spesialiteter etterfølges LIS1 umiddelbart av LIS3.

Den nye spesialistutdanningen legger mindre vekt på tjenestetid, tjenestested og opptelling av gjennomførte aktiviteter, og mer vekt på oppnådde læringsmål. Læringsmålene, som er forskriftsfestet for hver enkelt spesialitet, definerer hva en spesialist skal forstå, kunne eller være i stand til å utføre. Samlet for de 45 spesialitetene er det fastsatt nesten 5000 læringsmål (1). Oppnådde læringsmål skal være grunnlaget for å bli godkjent spesialist i den nye ordningen. «Dette forutsetter blant annet tilstrekkelig veiledning og supervisjon», heter det i Helse- og omsorgsdepartementets rundskriv om spesialistforskriften (2). *Supervisjon, veiledning og veilederkompetanse* er sentrale elementer i den nye spesialistutdanningen.

Veiledning

Veiledning er ett av mange pedagogiske virkemidler i spesialistutdanningen. Alle leger i spesialisering skal både ha individuell veiledning og gruppeveiledning. Veiledning foregår utenom selve yrkesutøvelsen, som planlagt utdanningsaktivitet, og ledes av veiledere med nødvendig kompetanse. Disse skal både spille en viktig rolle i selve læringsprosessen og vurdere om læringsmål er nådd. Veilederne skal ha gjennomført egen veilederutdanning og har blant annet til oppgave «å stimulere til refleksjon».

I den individuelle veiledningen (en-til-en-veiledning) er det mulig både for utdanningskandidaten og veilederen å ta opp spørsmål som er spesifikke for den enkelte utdanningskandidaten.

Gruppeveiledning er obligatorisk i LIS1 og i spesialistutdanningen i de såkalt ASA-spesialitetene (allmennmedisin, samfunnsmedisin og arbeidsmedisin), og ledes også av veiledere med særskilt kompetanse. I denne veiledningen er det mer generelle problemstillinger som skal drøftes. Gruppeveiledningen gir mulighet for erfaringsutveksling mellom deltakerne, og danner et faglig nettverk for utdanningskandidatene.

Supervisjon

Til forskjell fra veiledning, som er planlagte aktiviteter fristilt fra hverdagen, er supervisjon integrert i det vanlige arbeidet. Supervisjon defineres slik: «den fortløpende tilbakemelding som foregår i forbindelse med morgenmøter, visitter, poliklinisk arbeid og avdelingsarbeid. Supervisjon gir mulighet for umiddelbar tilbakemelding i det kliniske arbeidet, og i samarbeid med andre kolleger og annet helsepersonell, der yrkesutøvelsen er overordnet læringen» (3). Supervisjon er altså nærmere praksis enn veiledning, og mer til hjelp og utvikling i den daglige virksomheten.

I spesialistutdanningen brukes betegnelsen *supervisor* om den som gir supervisjon, tilsvarende *veileder* om den som gir veiledning. For å vurdere om læringsmålene er oppnådd skal det innhentes «anbefalinger fra veilederen og minst en av dem som har vært supervisor» (3). Supervisor er et nyord i norsk – det finnes ikke i ordbøkene og er knapt blitt registrert tidligere.

LITTERATUR:

1. FOR-2016-12-08-1482. Forskrift om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (spesialistforskriften). Helse- og omsorgsdepartementet. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-12-08-1482> (9.6.2018).
2. Rundskriv I-2/2017 om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger (spesialistforskriften). Helse- og omsorgsdepartementet 22.6.2017. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-i-22017-om-spesialistutdanning-og-spesialistgodkjenning-for-leger-og-tannleger-spesialistforskriften/id2539295> (9.6.2018).
3. Temahefte 3. Veiledning og supervisjon Del 1. I: Arntzen E, red. Ny ordning for spesialistutdanning for leger – tverregionalt prosjekt 28.6.2017. <http://lis-utdanning.info/2017/06/28/temahefte-3-veiledning-og-supervisjon-del-1> (9.6.2018).

Publisert: 21. august 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0513
© Tidsskrift for Den norske legeforening 2020. Lastet ned fra tidsskriftet.no